

Kardiyak kateterizasyona ait basınç kayıtlarından elde edilen artırma indeksi ve miyokardiyal performans indeksinin koroner arter hastalığını öngörme değerleri

The value of augmentation index and myocardial performance index obtained from cardiac catheterization pressure recordings in predicting coronary artery disease

Mehmet Uzun, Mustafa Özkan, Kürşad Erinç, Oben Baysan, Cem Köz, Mehmet Yokuşoğlu,
Cemal Sağ, Hayrettin Karaeren, Celal Genç, Ersoy Işık

Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kardiyoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Kalp kateterizasyonu sırasında gerçekleştirilen basınç kayıtlarından elde edilen bazı parametreler ile koroner arter hastalığı arasındaki ilişkinin saptanması amaçlandı.

Yöntemler: Araştırmaya dahil kardiyologlar tarafından koroner anjiyografi ve kalp kateterizasyonu uygulanan ardışık 65 hasta çalışmaya alındı, 40'ında (59 ± 6 yıl; 28 erkek) istenen parametreler elde edildi ve bu hastalar istatistiksel analize dahil edildi. Basınç kayıtlarından miyokardiyal performans indeksi (MPI), izovolumetrik relaksasyon zamanı (IVRZ), izovolumetrik kontraksiyon zamanı (IVKZ), ejeksiyon zamanı (EZ), artırma dalga yüksekliği (ADY), artırma dalga zamanı (ADZ) ve artırma indeksi (AI) elle ölçüldü. Koroner arter hastalığı, herhangi bir koroner arterde, darlık derecesine bakılmaksızın, lezyon varlığı olarak tanımlandı. Elde edilen parametrelerin koroner arter hastalığı varlığı ile ilişkileri (Mann-Whitney U testi), ateroskleroz risk etmenleriyle ilişkileri (Mann-Whitney U testi ve ki kare testi), koroner arter hastalığını öngörme yetisi (ROC eğrisi altında kalan alan, AUC) araştırıldı. İstatistiksel anlamlılık sınırı 0.05 kabul edildi.

Bulgular: Koroner arter hastalığı varlığı ile AI, ADY, ADZ, IVRZ ve MPI ilişkili bulundu. (tümü için $p < 0.001$). Koroner arter hastalığı için en sensitif parametreler AI (sensitivite %94, AUC -0.846, $p < 0.001$) ve ADY (sensitivite %95, AUC -0.848, $p < 0.001$) iken, en spesifik olan ADZ (spesifisite %82, AUC -0.833, $p < 0.001$) idi. Miyokardiyal performans indeksi ve IVKZ'nin risk etmenleriyle ilişkisi zayıf iken, IVRZ'nin daha iyi bulundu. Artırma dalgası ile ilişkili parametreler yüksek yoğunluklu lipoprotein kolesterolle ilişkili, düşük yoğunluklu lipoprotein kolesterolle ilişkisizdir.

Sonuç: Kateterizasyon sırasında elde edilen basınç kayıtlarından ölçülen bu parametreler koroner arter hastalığının varlığı ile ilişkilidir. Özellikle koroner anjiyografileri normal olan bireylerde, ilerideki riski öngörmek açısından yararlı olabilir. Bu parametrelerin, kateter raporlarında yer almalarında yarar vardır. (Anadolu Kardiyol Derg 2006; 6: 121-5)

Anahtar kelimeler: Kalp kateterizasyonu, koroner arteriyoskleroz, risk etmeni

ABSTRACT

Objective: The aim of the study was to determine the relation between some parameters, which can be obtained from cardiac catheterization pressure records, and coronary artery disease.

Methods: The study included 65 patients, in whom coronary angiography was performed by the cardiologists of the study. The parameters could be obtained in 40 patients (59 ± 6 years; 28 male), and statistical analysis included the data of these patients. From the pressure recordings, myocardial performance index (MPI), isovolumetric relaxation time (IVRT), isovolumetric contraction time (IVCT), ejection time (ET), augmentation wave amplitude (AW), augmentation wave time (AWT) and augmentation index (AI) were measured manually. Coronary artery disease was defined as the presence of any lesion, without regarding the degree of narrowing. The parameters were evaluated with respect to relation with presence of coronary artery disease (Mann-Whitney U test), relation with risk factors for atherosclerosis (Mann-Whitney U test and Chi square test) and capability of predicting coronary artery disease (area under ROC curve, AUC). Statistical significance was set at 0.05.

Results: The presence of coronary artery was significantly related to AI, AWT, AW, IVCT and MPI ($p < 0.001$ for all). The most sensitive parameters for coronary artery disease were AI (sensitivity 94%, AUC -0.846, $p < 0.001$) and AW (sensitivity 94%, AUC -0.848, $p < 0.001$), while the most specific one was AWT (specificity 82%, AUC -0.833, $p < 0.001$). The MPI and IVCT were weakly related with risk factors, while IVRT had stronger relation. The parameters of augmentation wave were significantly related with high density lipoprotein cholesterol, whereas the relation with low density lipoprotein cholesterol was weak.

Conclusion: The parameters, which are obtained from cardiac catheterization pressure recordings, are related with coronary artery disease. They may be useful for predicting future coronary artery disease especially in patients with normal coronary angiogram. It is useful to add these parameters into the reports of coronary angiograms. (Anadolu Kardiyol Derg 2006; 6: 121-5)

Key words: Heart catheterization, coronary arteriosclerosis, risk factor

Giriş

Kardiyak kateterizasyon, kardiyolojide büyük atılımlara neden olan gelişmelerden biridir. Sones tarafından başlatılan ve Ricketts, Abrams ve Judkins tarafından geliştirilen perkütan koroner anjiyografi ise iskemik kalp hastalıklarının tanı ve tedavisiinde köşe taşlarından biri olmuştur (1). Kardiyak kateterizasyon ve koroner anjiyografi yalnızca tanı yöntemi olarak kalmamış, kalp ve damar fizyolojisinin anlaşılmasına da önemli katkıları olmuştur. Bu işlem sırasında basınç kayıtları yapılmasına karşın, bu basınç kayıtlarından yeteri kadar yararlanılmamaktadır. Çok-ğunlukla, sol ventrikül diyastol sonu basıncı, sol ventrikül ve aorta sistolik basınçları ile aorta diyastolik basınçlarının kaydedilmesiyle yetinilmektedir. Oysa, bu basınç kayıtları, gerek sol ventrikül gereğse aorta fizyolojisini yansitan birçok parametre içermektedir.

Miyokardiyal performans indeksi (MPI), Tei ve ark.ları tarafından önerilen ve hastanın fonksiyonel sınıfı ile yakından ilişkili, ventrikül geometrisinden bağımsız, Doppler ekokardiyografi ile kolayca elde edilebilen bir parametredir (2). Bu parametrenin kateterizasyon sırasında elde edilen basınç kayıtlarından da ölçülebileceği gösterilmiştir (3). Artırma dalgası (AD) (Augmentation Wave), aortanın sertliği ile ilişkili olan ve tonometri yoluyla elde edilen aorta basınç kayıtlarından hesaplanan bir parametredir (4). Her ne kadar yapılan çalışmalarla, noninvazif olarak elde edilen basınç kayıtları kullanılmış ise de, kateterizasyon sırasında elde edilen kayıtlardan da elde edilmesi mümkündür. Artırma dalgasının zamanı (ADZ), yüksekliği (ADY) ve bunlara bağlı olan artırma indeksi (Al) manuel olarak hesaplanabilmektedir.

Bu çalışmada, koroner anjiyografi sırasında elde edilen basınç kayıtlarından, MPI, Al, ADZ ve ADY hesaplanmış ve koroner kalp hasarıları olanlarla olmayanlar karşılaştırılmıştır.

Yöntemler

Çalışmaya kliniğimizde çalışma grubuna ait kardiyologlar tarafından selektif anjiyografi uygulanan, basınç kayıtları düzgün, sinüs ritmi bulunan, kapak hastalığı olmayan, ardışık 65 hasta (Erkek:Kadın=49:16; yaş=60±5 yıl) alındı. Koroner arter hastalığı (KAH), koroner anjiyografik olarak damar lümeninde darlık (darlık derecesi dikkate alınmaksızın) olması biçiminde tanımlandı. Hastaların tümünde, koroner anjiyografi yapılmış nedeni çalışmadan bağımsız idi. Elektrokardiyografi eşliğinde, 100 cm/sn hız, 10 mmHg/cm yükseklik ile elde edilen sol ventrikül ve aorta basınçları kaydedildi. Bu basınç kayıtları üzerinde elle, MPI, izovolumetrik relaksasyon zamanı (IVRZ), ejeksiyon zamanı (EZ), izovolumetrik kontraksiyon zamanı (IVKZ), ADZ, ADY ve Al ölçümleleri yapıldı (Şekil 1). Miyokardiyal performans indeksi, IVKZ ve IVRZ toplamının EZ'na bölünmesiyle $[(IVKZ+IVRZ)/EZ]$ hesaplandı. Izovolumetrik kontraksiyon zamanı, sol ventriküler kasılmanın başlaması (sol ventrikül basınç eğrisinde artan kolumnun başlama anı, atriyal dalganın sonu) ile ejeksiyonun başlaması (sol ventrikül basıncının aortik diyastolik basıncına eşitlendiği an) arasındaki süre; IVRZ, sol ventrikül basınç eğrisinin azalan kolunda, dikrotik çentik basıncı ile sol ventrikül diyastol sonu basıncın 5 mmHg yukarısı arasındaki süre (genelde mitral kapağı açıldığı varsayılan basınç düzeyi); EZ, aortik basınç eğrisinde diyastol sonu basınç ile dikrotik basınç anları arası süre olarak tanımlanıldı. Artırma dalgasının zamanı, ejeksiyon başlangıç zamanı ile

artırma dalgası arasındaki zaman farkı; ADY, artırma dalgasının "mmHg" cinsinden yüksekliği; Al, ADY'nin nabız basıncına oranı olarak tanımlandı.

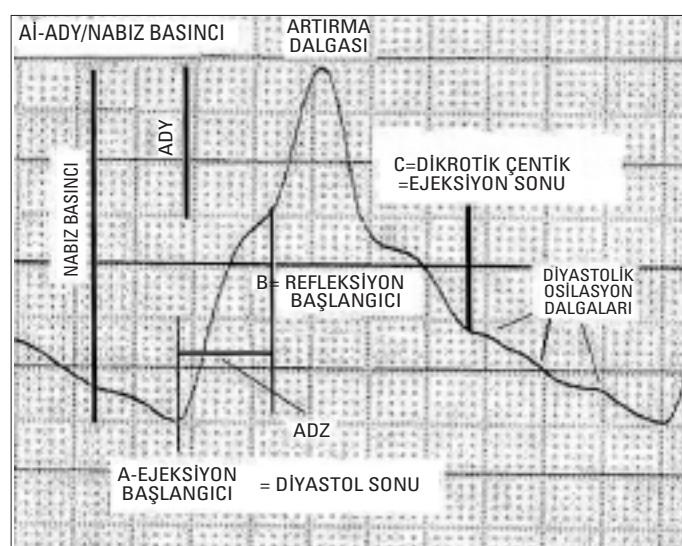
Hipertansiyon, hastanın antihipertansif tedavi alıyor olması olarak tanımlandı. Diyabetes mellitus varlığına, anamnezde antidiyabetik tedavi alıyor olmasına göre karar verildi. Sigara, anamnezde, hastanın günde 5 adet ya da daha fazla kullanımı olarak tanımlandı.

Koroner arter hastalığı olan ve olmayanlar arasında tüm parametreler yönünden karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi kullanıldı. Farklı parametreler arasındaki ilişki lineer regresyon analizi ile incelendi. Her bir parametrenin koroner arter hastalığını belirleme gücü "receiver operator characteristics" (ROC) eğrisi altında kalan alan biçiminde belirlendi. İstatistiksel anlamlılık sınırı 0.05 olarak kabul edildi, 0.05 ile 0.10 arası p değerleri sınırda anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Çalışmaya alınan 65 hastanın 40'ında (%62) AD izlendi. İstatistiksel analiz bu hastalardan elde edilen veriler üzerinden yapıldı. Hastaların 28'i erkekti (% 70), yaş ortalaması 59 ± 6 yıl idi. Boy 168 ± 9 cm, kilo 77 ± 7 kg idi. Sistolik kan basıncı 149 ± 27 mmHg; diyastolik kan basıncı 80 ± 13 mmHg; nabız basıncı 69 ± 26 mmHg olarak belirlendi. Düşük (LDL-) ve yüksek (HDL-) yoğunluklu lipoprotein kolesterol değerleri sırasıyla 130 ± 41 mg/dL ve 51 ± 12 mg/dL bulundu. Ortalama trigliserid düzeyi 172 ± 81 mg/dL olarak bulundu. Bireylerin 11'inde diyabetes mellitus vardı, 12'si sigara içmektedir.

Miyokardiyal performans indeksi, ortalama 0.36 ± 0.08 ; IVKZ, 39 ± 7 msn; IVRZ, 98 ± 23 msn; EZ, 393 ± 50 msn; ADZ, 172 ± 70 msn; ADY, 11 ± 9 mmHg; Al, 0.52 ± 0.17 bulundu. Bu parametrelerin koroner arter hastalığı olanlar ve olmayanlar arasındaki karşılaştırma sonuçları Tablo 1'de görülmektedir. Koroner arter hastalığı olanlarda KAH olmayanlara göre Al ve ADY daha yüksek idi ($p < 0.001$ ve $p < 0.001$), buna karşın artırma dalgasının zamanı ($p < 0.001$) daha kısa idi. Miyokardiyal performans indeksi ve IVRZ ise KAH olanlarda daha büyütü $(p < 0.001, p < 0.001)$.

Şekil 1. Ejeksiyon Zamanı, Artırma İndeksi, Artırma Dalga Zamanı ve Nabız Basıncı Ölçüm yöntemleri.

ADY- artırma dalga yüksekliği, ADZ- artırma dalga zamanı

Bu parametrelerin, koroner arter hastalığını ayırt edici güçleri Tablo 2'de görülmektedir. Buna göre, ADY ve Al, yakın öngörme yetisine sahip olup en yüksek değerlere sahiptir (sırası ile $p<0.001$ ve $p<0.001$). Miyokardiyal performans indeksi ve Al'ye ait ROC eğrileri Şekil 2'de sunulmuştur. Artırma indeksi ve MPI'nin ayırt edici güçleri yüksek olup birbirine yakındır.

Elde edilen parametreler, trigliserid, LDL-kolesterol, HDL-kolesterol, diyastolik kan basıncı, sistolik kan basıncı ve nabız basıncı ile karşılaştırıldı. Bu karşılaştırmaların, p değeri 0.100'ün altında olan lineer regresyon analiz sonuçları Tablo 3'de görülmektedir. Kan basıncı değerlerinin ve lipid profilinin etkili oldukları görülmektedir.

Kategorik değişkenlere göre yapılan karşılaştırma sonuçları Tablo 4'de görülmektedir. Miyokardiyal performans indeksi ve İVKZ, kategorik risk etmenleri açısından anlamlı ya da sınırlı anlamlı farklılık sergilememektedir. Anlamlı farklılık yalnızca hipertansiyon ile Al, ADY ve ADZ arasında vardi. Cinsiyet ise sınırlı anlamlı farklılık taşımaktaydı, boy ve kilo ile ilişki anlamsız bulundu.

Tartışma

Çalışmamız göstermiştir ki sol ventrikül ve aortik basınç kayıtlarından elde edilen bazı parametreler koroner arter varlığı ile ilişkili göstermektedir. Bu ilişki, özellikle artırma dalgası yönünden anlamlıdır. Koroner anjiyografi yapılan ve koroner arterleri normal olarak değerlendirilen hasta grubunda, bu parametrelerin hesaplanarak, ilerde koroner arter hastalığı gelişimi konusunda fikir edinmek mümkündür. Çalışmamızda kullandığımız AD, rezistans damarlara çarparak dönen kan basınç dalgasının bir ölçütüdür. Kan basıncının ilk dalgası, ventriküler kontraksiyona bağlıdır ve ileriye doğrudur. İleriye doğru olan bu dalgı, arteryal

Tablo 1. Araştırılan parametreler yönünden koroner arter hastalığı olan ve olmayanların karşılaştırmaları

Parametre	KAH (-)	KAH (+)	p
Al	0.09±0.09	0.24±0.15	<0.001
ADY, mmHg	6.5±7.5	15.9±7.9	<0.001
ADZ, msn	208±71	128±38	<0.001
EZ, msn	400±56	384±47	0.164
İVKZ, msn	38±7	41±7	0.157
İVRZ, msn	86±21	114±15	<0.001
MPI	0.32±0.07	0.41±0.07	<0.001

ADZ- artırmada dalgasının zamanı, ADY- artırmada dalgasının yüksekliği, Al- artırmada indeksi, EZ- ejeksiyon zamanı, İVKZ- izovolumetrik kontraksiyon zamanı, İVRZ- izovolumetrik relaksasyon zamanı, MPI- miyokardiyal performans indeksi

Tablo 2. Parametrelerin koroner arter hastalığını öngörme yetileri

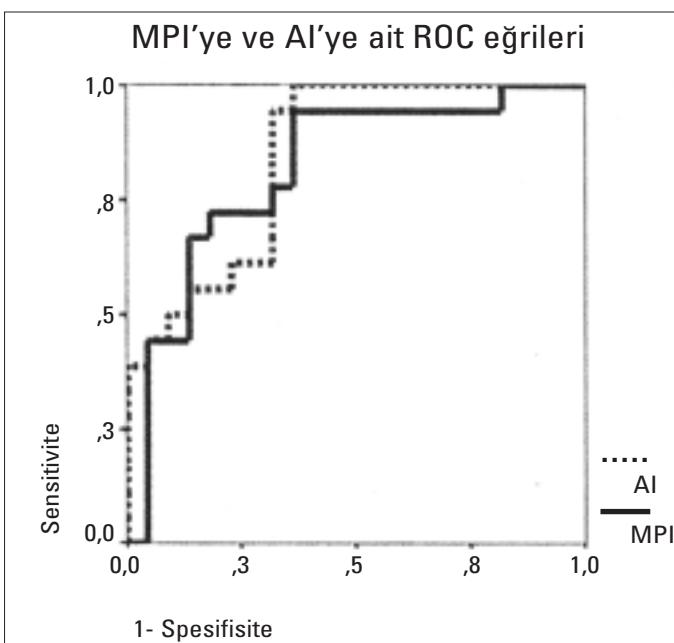
Parametre	Sınır değer	Sensitivite	Spesifisite	ROC alanı	P
Al	0.1	% 94	% 68	0.846	<0.001
ADY,mmHg	7	% 94	% 73	0.848	<0.001
ADZ,msn	152	% 82	% 82	0.833	<0.001
EZ,msn	382	% 64	% 67	0.590	0.334
IVCT,msn	42.5	% 44	% 73	0.552	0.577
İVRT,msn	92.5	% 83	% 73	0.751	0.015
MPI	0.31	% 94	% 64	0.816	0.001

ADZ- artırmada dalgasının zamanı, ADY- artırmada dalgasının yüksekliği, Al- artırmada indeksi, EZ- ejeksiyon zamanı, İVKZ- izovolumetrik kontraksiyon zamanı, İVRZ- izovolumetrik relaksasyon zamanı, MPI- miyokardiyal performans indeksi

ağaçla etkileşir ve geriye doğru yansıtılır. Yansımmanın derecesi damar anatomisine ve fonksiyonlarına bağlıdır. Yaşlı ve hastalıklu damarlarda, damar duvarı kalınlaşır ve lumen daralır. Bu tip damarlarda artırmada dalgası daha belirgin hale gelir (5). Artırmada dalgası asandan aortada da gösterilebileceği gibi birçok arterde de gösterilebilir (5). Bu dalga, yaşla birlikte belirginleşir, farmakolojik vazokonstriksiyonla artar, vazodilatasyonla azalır (6, 7).

Artırmada dalgası ile ilgili çalışmalarında tonometri kullanılmaktadır. Tonometri ile yapılan ölçümlerde, genellikle radial arter kullanılmaktır ve bir transfer fonksiyonu eklenmektedir (8). Bizim kullandığımız yöntemde direkt olarak aorta basıncı kaydedildiğinden transfer fonksiyonuna gereksinim yoktur. Hayashi ve ark.'nın (9) çalışmasında da sıvıyla dolu (fluid-filled) kateter kullanılmış ve gerek artırmada indeksinin gerekse infleksyon zamani koroner arter hastalığı varlığı ile ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Çalışmamızda, artırmada dalgası ile ilgili tüm parametreler koroner arter hastalarında farklılık göstermektedir. Ayrıca, AD ile ilgili parametrelerin koroner arter hastalığını ayırt edici güçleri de yüksekti. En iyi ayırt edici güç, ADY ve Al'de idi. Artırmada indeksi ve ADY artmış, ADZ azalmıştır. Artırmada dalgası ile koroner arter hastalığı arasındaki ilişkinin araştırıldığı Weber ve ark'nın çalışma

Şekil 2. Artırmada indeksi ve miyokardiyal performans indeksine ait ROC eğrileri.

Al- artırmada indeksi, MPI- miyokardiyal performans indeksi

masında Al ve ADY'nin, prematür koroner arter hastalığının bağımsız bir göstergesi olduğunu ileri sürülmüştür (10). Arasındaki ilişkinin nedeni, aorta fonksiyonlarını bozan etmenler ile koroner arter hastalığına neden olan etmenlerin ortak olması olabilir. Çalışmamızda bu indekslerin çeşitli risk etmenleriyle ilişkili olması bulgusu, bu düşünceyi destekler niteliktedir. Bununla birlikte, her risk etmeni ile ilişki bulunmamıştır. Özellikle LDL-kolesterol ile ilişkili olmaması ilginçtir. Bunun nedeni, hasta örnekleminin seçiliş biçimci olabilir. Örneklememizin, yalnızca başka nedenlerle koroner anjiyografi uygulanan hastalardan seçilmiş olması, anlamlı bir ilişki saptanmasını engellemiştir. Dart ve ark.'nın çalışmasında da bizim çalışmamızın sonuçlarına benzer şekilde büyük arter sertliğinin plazma kolesterol düzeyi ile ilişkili olmadığı saptanmıştır (11). Öte yandan, artırma dalgasının koroner arter hastalığı mekanizması ile ilişkili olması da olasıdır. Artırma dalgası normalde diyastolde görülmekte, yaşı birlikte sistole kaymaktadır (12). Bu nedenle, özellikle gençlerde, sistolik yerine, diyastolik basıncını artırır. Diyastolde olması, kalbin kanlanması artı-

Tablo 3. Araştırılan parametreler ile sürekli değişkenler arasında anlamlı ($p<0.05$) ya da sınırda anlamlı ($p=0.05-0.10$ arası) bulunan ilişkiler

Parametre	Karşılaştırılan parametre	R değeri	P
MPI	Triglycerid	0.304	0.056
	Sistolik kan basıncı	0.297	0.062
İVKZ	Diyastolik kan basıncı	0.405	0.009
	Nabız basıncı	0.305	0.056
İVRZ	Triglycerid	0.366	0.020
	Diyastolik kan basıncı	0.264	0.100
	Sistolik kan basıncı	0.483	0.002
	Nabız basıncı	0.377	0.016
ADY	Triglycerid	0.367	0.020
	HDL-kolesterol	0.421	0.007
	Sistolik kan basıncı	0.263	0.100
ADZ	HDL-kolesterol	0.404	0.010
Al	HDL-kolesterol	0.440	0.004
	Diyastolik kan basıncı	0.353	0.026

ADZ- artırma dalgasının zamanı, ADY- artırma dalgasının yüksekliği, Al- artırma indeksi, EZ- ejeksiyon zamanı, HDL- düşük yoğunluklu lipoprotein-kolesterol, İVKZ- izovolumetrik kontraksiyon zamanı, İVRZ- izovolumetrik relaksasyon zamanı, MPI- miyokardiyal performans indeksi

Tablo 4. Kategorik değişkenler ile araştırılan parametreler arasında anlamlı ($p<0.05$) ya da sınırda anlamlı ($p=0.05-0.10$ arası) bulunan ilişkiler (MPI ve İVKZ için anlamlı ilişki bulunmamıştır.)

Parametre	Karşılaştırılan parametre	p
İVRZ	Cinsiyet	0.056
ADY	Sigara	0.090
	Cinsiyet	0.086
	Hipertansiyon	0.009
ADZ	Sigara	0.090
	Hipertansiyon	0.020
Al	Cinsiyet	0.091
	Hipertansiyon	0.006

ADZ- artırma dalgasının zamanı, ADY- artırma dalgasının yüksekliği, Al- artırma indeksi, EZ- ejeksiyon zamanı, İVKZ- izovolumetrik kontraksiyon zamanı, İVRZ- izovolumetrik relaksasyon zamanı, MPI- miyokardiyal performans indeksi

riken, sistolde olması kalbin iş yükünü ve dolayısıyla da oksijen gereklisini artırır. Bu nedenle, artırma dalgası, iskemide rol oynuyor da olabilir. Kingwell ve ark.'nın yaptığı çalışma bu düşünçemizi destekler niteliktedir (13). Bu çalışmada Al'nın yüksek olduğu olgularda iskemi eşiğinin daha düşük olduğu gösterilmiştir. Ueda ve ark.'nın çalışmasında da artırma dalgasının zamanlamasının stent restenozunu öngördüğü belirtilmiştir (14). Chirinos ve ark.'ları da, Al'nın koroner kalp hastalarında majör olayları nabız basıncı ve diğer risk faktörlerinden bağımsız olarak öngörebildiğini bildirmiştir (15). Artırma dalgasının boy ve kilo ile ilişkili olabileceği bildirilmiştir. Boyun uzun olması, artırma dalgasının alacağı yolu uzatacağından, ters orantılı olması beklenir. Çalışmamızda, artırma dalgası parametreleri ile gerek boy ve gerekse kilo arasında ilişki saptanmamıştır.

Miyokardiyal performans indeksi, sol ventrikül fonksiyonlarının değerlendirilmesinde sıkça kullanılmaktadır. Miyokardiyal performans indeksinin elde edilmesinde çoğunlukla Doppler ekokardiyografi kullanılmaktadır. Özkan ve ark.'nın çalışmasında, sol ventrikül ve aorta basınç kayıtlarından elde edilen MPI'nin geçerliliği ve güvenilirliği gösterilmiştir (15). Çalışmamız sonuçları da bu bulguları destekler nitelikte çıkmıştır. Miyokardiyal performans indeksi hem sistolik, hem de diyastolik fonksiyonlardan etkilenir (2,16). Koroner arter hastalarında diyastolik fonksiyonlar, sistolik fonksiyonlardan önce bozulur, bu nedenle MPI'deki değişimeler, öncelikle diyastolik fonksiyonlara bağlanmalıdır. Bizim çalışmamızda da koroner arter hastalığı olan ve olmayanlar arasında MPI açısından fark vardı. Bu farkın, öncelikle diyastolik fonksiyonların etkilenmesine bağlı olduğunu düşündürüyoruz. Nitekim, diyastolik fonksiyonların bir göstergesi olan İVRZ'nın uzamış olması ancak İVKZ'nin aynı olması, bu hipotezi desteklemektedir (17). Göğüs ağrılı genç erkeklerde yapılan bir çalışmada da semptomsuz zamanlarda bile diyastolik fonksiyonların bozulmuş olabileceği bildirilmiştir (18).

Sınırlılıklar

Çalışmamızın en önemli sınırlaması, kullanılan basınç ölçüm yönteminin "damping" etkisine açık olmasıdır. Rutin kullanılan kateterlerde bu etki kaçınılmazdır. Çalışmamızı yine de bu kateterlerle yaptık çünkü amacımız rutin kateterizasyona ait basınç ölçümlerinden sonuç çıkarmaktı. Mikromanometre ucu ya da "high-fidelity" kateterlerle yapılan çalışmalardan elde edilecek sonuçlar, bu kateterlerin zaten çok pahalı olmaları nedeniyle, klinik kullanım açısından anlamsız olacaktır. Çalışma sonuçlarımız, bu görüşümüzün doğruluğunu yansıtmaktadır. Bir diğer sınırlama, hastaların kullandıkları ilaçların dikkate alınmamasıdır. Bazı hastalarda, ilaca bağlı normalleşme olabilir. Öte yandan, bu normalleşme, zaman içinde aorta fonksiyonlarında da normalleşme getireceğinden, mevcut ilaç durumu korunduğu sürece, bu parametrelerin anlamanın değişmeyeceği söylenebilir. Bir diğer sınırlama, örneklemin, iskemik kalp hastalığı ön tanısıyla koroner anjiyografi yapılan hastalardan seçilmesidir. Elde ettiğimiz sınır değerlerin, diğer hasta gruplarına uygulanması uygun olmayabilir.

Sonuç

Sonuç olarak, koroner anjiyografi ve kardiyak kateterizasyon sırasında elde edilen basınç kayıtlarından, koroner arter hastalığı ile ilişkili parametreler elde edilebilmektedir. Bu nedenle, rutin koroner anjiyografi ve kateterizasyon raporlarına bu parametrelerin de eklenmesini, koroner anjiyografisi normal olan bireyler için risk belirleyici olarak kullanılmalarını öneriyoruz.

Kaynaklar

1. Sing San Yang, Bentivoglio GB, Maranhao V, Goldberg H. editors. From Cardiac Catheterization Data to Hemodynamic Parameters. 3rd Ed. Philadelphia: F.A. Davis Company; 1988.
2. Tei C. New noninvasive index for combined systolic and diastolic ventricular function. *J Cardiol* 1995; 26: 136-6.
3. Ozkan M, Uzun M, Erinc K, Koz C, Baysan O, Sag C, et al. Utility of myocardial performance index measured by left ventricular catheterization. *Acta Cardiol*. 2005; 60: 415-20.
4. Oliver JJ, Webb DJ. Noninvasive assessment of arterial stiffness and atherosclerotic events. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 2003; 23: 554-6.
5. Takazawa K. Augmentation index in heart disease. *Am J Hypertens* 2005; 18: 155-85.
6. Murgo JP, Westerhof N, Giolma JP, Altobelli SA. Aortic input impedance in normal men: relationship to pressure wave forms. *Circulation* 1980; 62: 105-16.
7. Takazawa K, Tanaka N, Fujita M, Matsuoka O, Saiki T, Aikawa M, et al. Assessment of vasoactive agents and vascular aging by the second derivative of photoplethysmogram waveform. *Hypertens* 1998; 32: 365-70.
8. Millasseau SC, Patel SJ, Redwood SR, Ritter JM, Chowienzyk PJ. Pressure wave reflection assessed from peripheral pulse: is a transfer function necessary? *Hypertension* 2003; 41: 1016-20.
9. Hayashi T, Nakayama Y, Tsumura K, Yoshimaru K, Ueda H. Reflection in the arterial system and the risk of coronary heart disease. *Am J Hypertens* 2002; 15: 405-9.
10. Weber T, Auer J, O'Rourke MF, Kyas E, Lassnig E, Berent R, et al. Arterial stiffness, wave reflections, and the risk of coronary artery disease. *Circulation* 2004; 109: 184-9.
11. Dart AM, Gatzka CD, Cameron JD, Kingwell BA, Liang YL, Berry KL, et al. Large artery stiffness is not related to plasma cholesterol in older subjects with hypertension. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 2004; 24: 962-8.
12. O'Rourke MF, Pauca AL. Augmentation of the aortic and central arterial pressure waveform. *Blood Pressure Monitoring* 2004; 9: 179-85.
13. Kingwell BA, Waddell TK, Medley TL, Cameron JD, Dart AM. Large artery stiffness predicts ischemic threshold in patients with coronary artery disease. *J Am Coll Cardiol* 2002; 40: 773-9.
14. Ueda H, Hayashi T, Tsumura K, Yoshimaru K, Nakayama Y, Yoshi-kawa J. The timing of the reflected wave in the ascending aortic pressure predicts restenosis after coronary stent placement. *Hypertens Res* 2004; 27: 535-40.
15. Chirinos JA, Zambrano JP, Chakko S, Veerani A, Schob A, Willens HJ, et al. Aortic pressure augmentation predicts adverse cardiovascular events in patients with established coronary artery disease. *Hypertension*. 2005; 45: 980-5.
16. Uzun M, Erinc K, Kılıçaslan F, Genç C, Karaeren H, Demirtaş E. Sol ventrikül fonksiyonlarının değerlendirilmesinde alternatif bir yöntem: miyokardiyal performans indeksi. *Türk Ekokardiyografi Dergisi* 2000; 2: 13-8.
17. Thomas JD, Weyman AE. Echo-Doppler evaluation of left ventricular diastolic function: physics and physiology. *Circulation* 1991; 84: 977-99.
18. Uzun M, Baysan O, Kırılmaz A, Sağ C, Köz C, Erinc K, et al. İskemik kalp hastalığı tanısında diyastolik fonksiyona ait doku Doppler ekokardiyografi parametrelerinin değeri: tipik anjineler olan genç erişkin erkeklerde yapılan bir çalışma. *MN Kardiyoloji* 2004; 11: 350-5.

Okul özlemi

Dr. Gülsen Engin